

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 294/2014-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júna 2014 prerokoval podanie JUDr. Jarmily Urbancovej, podpredsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, č. k. KP 3/2014-15 zo 14. apríla 2014 o predpojatosti sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Ladislava Orosza, JUDr. Ľudmily Gajdošíkovej a JUDr. Jána Lubyho vo veciach vedených na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1138/2014, Rvp 1139/2014 a sp. zn. Rvp 1153/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky Ladislav Orosz, Ľudmila Gajdošíková a Ján Luby **n i e s ú v y l ú č e n í** z výkonu sudcovskej funkcie v konaniach vedených Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1138/2014, Rvp 1139/2014 a sp. zn. Rvp 1153/2014.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 24. apríla 2014 doručené podanie JUDr. Jarmily Urbancovej, podpredsedníčky Najvyššieho

súdu Slovenskej republiky (ďalej len „navrhovateľka“), č. k. KP 3/2014-15 zo 14. apríla 2014, ktorým vzniesla námietku predpojatosti voči sudcom ústavného súdu JUDr. Ladislavovi Oroszovi, JUDr. Ľudmile Gajdošíkovej a JUDr. Jánovi Lubymu vo veciach sťažnosti Borsodi Tranzit Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság, 3600 Ózd, Jászi. O. u. 3, Maďarsko (ďalej len „sťažovateľka“), proti Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1138/2014, Rvp 1139/2014 a sp. zn. Rvp 1153/2014. Sťažovateľka v týchto konaniach namieta porušenie v petite označených práv postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Sžso 18/2013, sp. zn. 4 Sžso 14/2013 a sp. zn. 4 Sžso 32/2013.

2. Námietku predpojatosti proti sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi navrhovateľka v podstatnom odôvodnila tým, že na tohto sudcu podal predseda najvyššieho súdu 22. februára 2013 trestné oznámenie z dôvodu, že ako vylúčený sudca konal a rozhodoval v jeho disciplinárnej veci, hoci vedel, že je proti jeho osobe zaujatý. Táto zaujatosť spočíva vo vzájomnej nevráživosti, ktorej dôkazom je skutočnosť, že sudca Ladislav Orosz sa prostredníctvom médií opakovane negatívne vyjadril k jeho odbornosti a kvalifikovanosti najmä v súvislosti s legitimitou zastavania funkcie predsedu najvyššieho súdu (v rokoch 1998 – 2003). V tejto súvislosti poukázala na viacero mediálnych správ. Vzhľadom na tieto vyjadrenia Ladislava Orosza sa dá očakávať, že bude rovnako negatívne pristupovať k jeho osobe aj v tomto konaní. V ďalšom uviedla, že *„objektívnosť sudcu Ladislava Orosza v ostatnom čase je spochybnená aj v dôsledku ním samým vymysleného nátlaku na jeho osobu (prostredníctvom manželky), v súvislosti s konaním o ústavnosti Špeciálneho súdu (voči zriadeniu ktorého sťažovateľ mal od začiatku námietky). Nepravdivosť nátlaku sa potvrdila právoplatným uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, odboru kriminálnej polície v Košiciach, ČVS: ORP-97/4-OVK-KE-2011 zo 14. júna 2011, ktorým sa zastavilo trestné stíhanie vo veci narkotického útoku na manželku sudcu Orosza s tým, že po rozsiahlom dokazovaní bolo preukázané, že narkotický útok sa na jeho manželku nestal. Nemožno mať istotu o nestrannosti sudcu, ktorý mystifikuje verejnosť a prispôsobuje fakty svojmu záujmu.“*

3. V súvislosti s námietkou predpojatosti vznesenej proti sudcom ústavného súdu Ladislavovi Oroszovi, Ľudmile Gajdošíkovej a Jánovi Lubymu navrhovateľka vo svojom podaní tiež uviedla:

„Na sudcov celého senátu, teda na JUDr. Ladislava Orosza, JUDr. Ľudmilu Gajdošíkovú a JUDr. Jána Lubyho predseda Najvyššieho súdu... podal 23. augusta 2013 trestné oznámenie. Z jeho obsahu vyplýva, že IV. senát Ústavného súdu SR zložený z predsedu Jána Lubyho a sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Ladislava Orosza na verejnom zasadnutí 13. augusta 2013 rozhodol vo veci vedenej pod sp. zn. IV. ÚS 459/2012 o sťažnosti obchodnej spoločnosti GEN MAN VENTURES AG, ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. I MObdo V 4/2010 z 25. augusta 2011“, nálezom tak, že vyslovil porušenie základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi podľa čl. 48 ods. 1 ústavy a namietané rozhodnutie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Navrhovateľka ďalej argumentovala, že uvedeným postupom a rozhodnutím IV. senát ústavného súdu ignoroval skutočnosť, že v porovnateľnej veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. III. ÚS 390/2010 ústavný súd vyslovil, že základné právo sťažovateľa nebyť odňatý zákonnému sudcovi porušené nebolo. Z uvedeného postupu sudcov IV. senátu ústavného súdu navrhovateľka odvodzuje arbitrárnosť rozhodnutia sp. zn. IV. ÚS 459/2012, ktoré považuje za „typicky účelové“, pričom „Účelovosť konania spočíva v tom, že v dôsledku nevraživého vzťahu k predsedovi Najvyššieho súdu SR Štefanovi Harabinovi, úmyselne vykonštruovali nedostatky v jeho práci s cieľom znevážiť ho ako predsedu súdu a zároveň sa mu tým revanšovať za kritiku, ktorú im ako sudcom Ústavného súdu SR v minulosti opakovane vecne adresoval...“.

4. Na základe uvedeného navrhovateľka ústavnému súdu navrhla, aby vylúčil sudcov ústavného súdu JUDr. Ladislava Orosza, JUDr. Ľudmilu Gajdošíkovú a JUDr. Jána Lubyho pre ich predpojatosť z výkonu sudcovskej funkcie v konaniach o sťažnostiach vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1138/2014, Rvp 1139/2014 a sp. zn. Rvp 1153/2014.

5. Predsedníčka ústavného súdu v zmysle rozvrhu práce ústavného súdu platného na rok 2014 predložila podanie navrhovateľky podľa § 28 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) I. senátu ústavného súdu na jeho prerokovanie a rozhodnutie.

II.

6. Podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti.

7. Podľa § 28 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli do začiatku ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť najneskôr na začiatku ústneho pojednávania. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli v priebehu prvého ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť bez zbytočného odkladu. Na neskoršie vyhlásenie o odmietnutí sudcu pre predpojatosť sa neprihliada a ústavný súd už o ňom nerozhoduje. Podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát; odmietnutý člen senátu nehlasuje. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedajúceho.

8. Podľa čl. IV bodu 1 rozvrhu práce na rok 2014 o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

9. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že existenciu nestrannosti sudcu treba posudzovať podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená

akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby proti účastníkovi postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (napr. II. ÚS 71/97, III. ÚS 158/08).

10. Namietaní sudcovia k vzneseným námietkam predpojatosti podaným navrhovateľkou uviedli, že tieto sú nedôvodné, resp. účelové a že sa necítia byť v predmetnej veci zaujatí. V podrobnostiach reagovali podobne ako vo veci sp. zn. I. ÚS 664/2013 (a mnohých ďalších, napr. I. ÚS 652/2013, I. ÚS 36/2013, I. ÚS 61/2014), na argumentáciu ktorú ústavný súd v ďalšom odkazuje.

11. Hoci sa úprava vylúčenia sudcu v základných rysoch zhoduje s úpravou obsiahnutou v iných procesných predpisoch, v jednotlivých typoch konania pred ústavným súdom však môžu nastať situácie, na ktoré nemožno celkom mechanicky aplikovať poňatie nestrannosti a nepredpojatosti, tak ako je uplatňované (i) v konaniach, ktorých predmetom je ochrana individuálnych subjektívnych práv (tak to je napr. pri abstraktnej kontrole právnych noriem), alebo (ii) v konaniach, kde je postavenie účastníka konania (jeho zástupcu) iné ako v klasickej procesnej schéme účasti (pozri napr. § 21 ods. 1, 3 a 4, § 49 a § 51 zákona o ústavnom súde).

12. Sťažovateľka v podaných sťažnostiach namieta porušenie bližšie označených práv postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Sžso 18/2013, sp. zn. 4 Sžso 14/2013 a sp. zn. 4 Sžso 32/2013. Z tohto pohľadu je potrebné vnímať aj oprávnenie „zástupcu účastníka“ podať námietku predpojatosti proti vec prerokovávajúcim sudcom ústavného súdu vo veciach vedených pod sp. zn. Rvp 1138/2014, Rvp 1139/2014 a sp. zn. Rvp 1153/2014, najmä pokiaľ ide o dôvody uvádzané v tejto námietke. Postavenie predsedu najvyššieho súdu JUDr. Štefana Harabina v konaniach pred ústavným súdom vedených pod sp. zn. Rvp 1138/2014, Rvp 1139/2014 a sp. zn. Rvp 1153/2014, ktorého

osoby sa námiety predpojatosti uvedené v podaní navrhovateľky výlučne týkajú, je *prima facie* iné/slabšie, ako je postavenie veci prerokovávajúcich senátov najvyššieho súdu (o ktorých veci v skutočnosti ide) alebo ako je postavenie priamych účastníkov uvedených konaní pred všeobecným súdom. Za takejto situácie spravidla nemôže obstať námieta predpojatosti vznesená proti osobe predsedu najvyššieho súdu, ktorá sa týka výlučne vzťahu namietaných sudcov ústavného súdu k osobe predsedu najvyššieho súdu; osoba predsedu najvyššieho súdu totiž nie je účastníkom pôvodných pred ústavným súdom napadnutých konaní, pričom podané námiety neobsahovali také skutočnosti, ktoré potencionalne mohli nejakým spôsobom súvisieť s predpojatosťou sudcov Ladislava Orosza, Ľudmily Gajdošíkovej a Jána Lubyho (členov IV. senátu) vo veciach ústavného prieskumu postupu najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Sžso 18/2013, sp. zn. 4 Sžso 14/2013 a sp. zn. 4 Sžso 32/2013.

13. Po preskúmaní podnetu navrhovateľky I. senát ústavného súdu nezistil také skutočnosti, ktoré by podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde viedli k vylúčeniu uvedených sudcov z výkonu sudcovskej funkcie v konaniach vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1138/2014, Rvp 1139/2014 a Rvp 1153/2014. Ústavný súd aj v iných prípadoch nepripustil námiety navrhovateľa podobného charakteru (III. ÚS 30/2012, III. ÚS 560/2011, III. ÚS 501/2011, I. ÚS 622/2012, I. ÚS 36/2013, I. ÚS 61/2014). Výrokom svojho rozhodnutia preto vyslovil, že sudcovia ústavného súdu Ladislav Orosz, Ľudmila Gajdošíková a Ján Luby nie sú vylúčení z výkonu sudcovskej funkcie v konaniach vedených ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1138/2014, Rvp 1139/2014 a sp. zn. Rvp 1153/2014.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. júna 2014